

MATT HAIG

La vida impossible

Traducció d'Ernest Riera

Empúries

Matt Haig

La vida
impossible

Traducció d'Ernest Riera

Editorial Empúries
Barcelona

Primera edició: setembre del 2024

Títol original: *The life impossible*

© Matt Haig, 2024

Aquesta edició es publica d'acord amb Canongate Books Ltd,
14 High Street, Edinburgh EH1 1TE

«La realitat no sempre és probable, ni creïble». Copyright © 1971, Mariana del Socorro Kodama, Martín Nicolás Kodama, María Victoria Kodama, Matías Kodama i María Belén Kodama. D'un seminari impartit per Jorge Luis Borges a la Universitat Colúmbia el 1971, publicat a *Borges on Writing* (Penguin, 2019) i *El aprendizaje del escritor* (Sudamericana, 2014), reproduït amb el permís de The Wylie Agency (UK) Ltd.

«Promised Land». Escrita per Joseph Lorenzo Welbon (Joe Smooth).
© Picadilly Music Corp / Kassner Associated Publishers Ltd, 1987.
Permís autoritzat. Tots els drets reservats.

Extracte de l'entrevista a Richard Feynman, «The Smartest Man in the World», *Omni Magazine*. Reproduït amb el permís de Michelle Feynman i Carl Feynman.

© de la traducció: Ernest Riera Arbussà, 2024

Amb el suport de:

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Institució
de les Lletres
Catalanes

© d'aquesta edició: Edicions 62, s.a.
Editorial Empúries
Diagonal, 662-664 – 08034 Barcelona
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Grup62
DIPÒSIT LEGAL: B. 12.150-2024
ISBN: 978-84-19729-40-8

La lectura obre horitzons, iguala oportunitats i construeix una societat millor.
La propietat intel·lectual és clau en la creació de continguts culturals perquè sosté l'ecosistema de qui escriu i de les nostres llibreries.

En comprar aquest llibre contribuïu a mantenir aquest ecosistema viu i en creixement.
A Grup62 agraim que ens ajudeu a donar suport així a l'autonomia creativa d'autores i autors perquè puguin continuar desenvolupant la seva funció.

Adreceu-vos a CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra. Podeu contactar amb CEDRO a través del web www.conlicencia.com o per telèfon al 91 702 19 70 / 93 272 04 47.

Benvolguda senyora Winters,

Espero que no li sàpiga greu aquest mail.

Potser se'n recorda, de mi. Vostè em va ensenyar matemàtiques a Hollybrook. Ara tinc 22 anys i estic acabant la universitat. Li agradarà saber que estudio matemàtiques!

Per les vacances de Pasqua, vaig topar amb el senyor Gupta al poble i li vaig preguntar per vostè i m'ho va explicar tot. Em va saber greu que perdés el marit. El senyor Gupta diu que se n'ha anat a viure a Espanya. Jo tenia una àvia que va tornar-se'n a Granada, encara que no hi havia estat des que tenia set anys, però allà hi va trobar la felicitat. Espero que vostè sigui feliç vivint a l'estranger.

Jo també he patit molt de dolor fa poc. La meva mare es va morir fa dos anys i jo vaig caure en la desesperació. No m'entenc amb el meu pare i m'ha costat concentrar-me en els estudis a la universitat. La meva germana (potser se'n recorda, de l'Esther) encara necessita més ajuda, ara. Vaig decebre la meva nòvia i em va deixar. I també han passat més coses. A vegades m'ha costat molt tirar endavant. Tinc la sensació que la meva vida ja està escrita encara que sigui tan jove, i que ja se sap tot. A vegades em costa respirar, amb tanta pressió.

Estic encallat en un patró, com un patró numèric, una successió de Fibonacci —0, 1, 1, 2, 3, 5, 8, 13, 21, etc.— i, com en aquesta successió, les coses es fan cada cop menys sorprenents a mesura que avanço. Però en comptes d'adonar-te que el número següent és el resultat de la suma dels dos anteriors,

t'adones que tot el que t'espera ja està decidit. I a mesura que em faig més gran, que vaig passant números, el patró és cada vegada més previsible. I res no el pot trencar. Abans creia en Déu, però ara no crec en res. Estava enamorat, però ho vaig espatllar. A vegades m'odio molt. Ho espatllo tot. Sempre em sento culpable. Bec massa, i això m'afecta els estudis, i també em sento culpable per això, perquè la mama volia que m'esforcés.

Veig el que està passant al món i veig que la nostra espècie va directament cap a la destrucció. Com si estigués programada, una altra pauta. I quedo ben fart de ser humà, de ser una coseta petita que no pot fer res per canviar el món. Tot sembla impossible.

No sé per què li estic escrivint això. Només ho volia explicar a algú. I vostè sempre va ser molt amable amb mi. Estic a les fosques i necessito llum. Perdoni. Això ha sonat molt melodramàtic. Però és que necessito ser un bon model per a la meua germana.

Si us plau, no se senti obligada a respondre. Però qualsevol cosa que em pugui dir l'hi agrairé moltíssim. Perdoni que el correu sigui tan llarg.

*Gràcies,
Maurice (Augustine)*

Benvolgut Maurice,

Moltes gràcies.

No tinc el costum de respondre mails, encara que tampoc no és que en rebi gaires. La veritat és que «no toco» internet. No tinc xarxes socials. Només tinc WhatsApp, encara que el faig servir comptades vegades. Però el teu missatge sí que el vull respondre, i respondre com cal.

Em sap molt de greu tot el que t'ha passat. Recordo la teva mare de les trobades amb les famílies. Em queia bé. La recordo molt seriosa, però amb un somriure que se li cargolava als llavis quan parlava de tu. Es veia molt clar que tu la feies contenta. Només per ser tu. I això és un gran èxit, sobretot per a un adolescent.

Vaig començar a escriure't una resposta i es va fer cada cop més i més llarga, molt més llarga que un pobre mail.

Ja feia força temps que tenia ganes de deixar tot això escrit, sincerament, i el teu correu m'ha donat l'empenta que calia.

El que t'explicaré és una història que fins i tot a mi em costa de creure. Sisplau, no et sentis en l'obligació de prendre'm la paraula. Però vull que sàpigues que res de tot això no és inventat. No he cregut mai en la màgia, i segueixo sense creure-hi. Però a vegades el que sembla màgia és només una part de la vida que encara no entenem.

No et puc prometre que la meva història t'ajudi a creure en l'impossible. Però és la història, tan certa com qualsevol altra,

d'una persona que pensava que la seva existència ja no tenia cap sentit, i que llavors va trobar el propòsit més gran que s'hauria pogut imaginar mai, i penso que el meu deure és compartir-la. Tinc molt clar que no soc cap model, em sembla que ja es veurà prou. M'he sentit molt culpable, tota la vida. I, en certa manera, aquesta és una història que parla d'això. Espero que hi trobis alguna cosa valuosa.

La trobaràs adjunta.

*Una abraçada,
Grace Winters*

HISTÒRIA LACRIMÒGENA

Hi havia una vegada una vella que vivia la vida més avorrida de l'univers.

Aquesta dona poques vegades sortia del seu bungalou, tret que hagués d'anar al metge, fer voluntariat a la botiga de beneficència o visitar el cementiri. Ja no tenia cura del jardí. L'herba havia crescut massa i els parterres eren plens d'herbots. Es feia portar la compra setmanal. Vivia a les Midlands. A Lincoln. Lincolnshire. La mateixa ciutat de maons taronja on havia viscut —tret d'una temporada a la Universitat de Hull feia segles— tota la seva vida adulta.

Ja saps com és, el lloc.

I no estava malament, però els carrers eren menys acollidors del que ho havien estat. Era dur, veure la meitat dels seus bons records amb portes i finestres tancades amb planxes d'aglomerat i cartells estripats.

Mirava la tele durant el dia i llegia algun llibre de tant en tant i feia mots encreuats i el Wordle per mantenir el cervell en forma. Es mirava els ocells del jardí, o contemplava l'hivernacle petit i buit, mentre el rellotge de sobre la llar de foc feia tic-tac. Abans li havia agradat molt treballar al jardí, però ara ja no. Només tenia setanta-dos anys,

però des que el marit havia mort feia quatre anys, i el seu pomerània —Bernard— poc temps després, se sentia absolutament sola. De fet, s'havia sentit sola des de feia més de trenta anys. Des del 2 d'abril de 1992, exactament. En aquella data havia perdut el sentit i el propòsit de la vida i no l'havia tornat a trobar mai. Però els últims anys la solitud s'havia convertit en una realitat profunda i literal, i se sentia com si tingués aproximadament cent trenta-dos anys. Amb prou feines coneixia ningú. Els seus amics s'havien mort, o havien anat a viure a un altre lloc, o s'havien aïllat. Només tenia dos contactes al WhatsApp: l'Angela de la Fundació Cardíaca Britànica i la Sophie, la seva cunyada, que se n'havia anat a viure a Perth, a Austràlia, feia trenta-tres anys.

Però de tots els moments tristos del passat, encara era aquella data d'abril de molts anys enrere la que reverberava més profundament. La mort del seu fill, en Daniel, havia estat el tràngol més difícil i més devastador, i quan una tragèdia és tan gran, hi broten altres tristeses i fracassos, de la mateixa manera que a un tronc li broten branques. Però la vida continuava. Ella i el seu marit, en Karl, se'n van anar a viure a un bungalou i van provar de tirar endavant, però no se'n van acabar de sortir, així que seien enmig d'un silenci mutu, mentre miraven la tele o escolta-ven la ràdio. El seu marit sempre havia sigut molt diferent d'ella. Li agradava el rock dur i la cervesa tradicional, però havia estat fonamentalment una ànima tranquil·la. El problema de la tragèdia és que embruta tot el que ve després. De tant en tant, se sentien reconfortats quan compartien els seus records, però quan en Karl va morir tot es va fer més difícil perquè els records no tenien on anar. Es que-

daven dins el seu cap i es tornaven agres. Era per això que, sempre que es veia al mirall, veia només mitja vida. Un arbre que queia lentament en un bosc que no veia ningú.

També tenia força problemes de diners.

Els seus estalvis ja no existien, des del dia que un estafador amb un encantador accent escocès havia fet veure que era un assessor de seguretat del banc NatWest, i —amb l'ajuda de la molt ximple— li va robar les 23.390,27 lliures que ella i en Karl havien aplegat. Era una llarga història, plena de personatges molt espavilats i una vella ridícula (hola!), però tens la gran sort que aquesta no és la història que s'explica aquí.

Així doncs, aquesta senyora en particular simplement seia a casa seva, amb les cames adolorides, s'esforçava per no respondre cap correu de cap desconegut, i deixava que la seva vida rebregada s'arrossegues riu avall com una bossa de patates xips buida. Només li despertava una guspira d'interès veure un pinsà o un estornell a la menjadora per a ocells del petit jardí del darrere, mentre inhalava records antics i somnis gastats.

DISCULPES

Perdó. Això ha sigut una mica pretensions i melancòlic. Parlar de mi mateixa en tercera persona. Només estic preparant l'escenari. Serà divertit, tot i aquesta introducció. I, com tantes coses divertides de la vida, començarà amb una ablació de venes per radiofreqüència, mínimament invasiva.

LA INCAPACITAT DE SENTIR PLAER

Estava de cap per avall quan vaig decidir anar a Eivissa.

El llit d'operacions on jeia estava tan inclinat enrere que em semblava que estava a punt de relliscar. Hi havia un mirall a la paret. Em vaig mirar els cabells grisos despendinats i la cara cansada, i amb prou feines em vaig reconèixer. Semblava una persona desgastada. Evitava els miralls, sempre que podia.

Provaven de revertir-me el flux sanguini de les cames. Tenia més venes blaves que un formatge gorgonzola i me les havien d'arreglar. No pas pel seu aspecte, sinó perquè em feia mal el tou de les cames i se'm feien llagues. La meva tia s'havia mort d'un coàgul que s'havia deixat anar i havia assolit el digne estatus d'una embòlia pulmonar fatal, i, per tant, jo volia que m'arreglessin les varius abans que arribés a tenir un coàgul amb una ambició similar. Em sap greu si tot això és massa informació per a tu. Però estic decidida a ser tan honesta amb tu com sigui possible, de manera que començo tal com penso continuar.

Dient la veritat.

Per tant, mentre jo escoltava la ràdio, la cirurgiana vascular em va injectar múltiples vegades una anestèsia local

tot al llarg de la cama esquerra; de l'última injecció en va dir, amb afecte però amb molta precisió, la «picada d'abella». Després va començar la part important, em va explicar: m'inseririen un catèter al panxell de la cama per atacar la vena safena major per dins amb un cop de calor de 120 °C «com si saltéssim una ceba».

—Hauria de sentir alguna cosa...

I sí que vaig sentir-la. No era agradable, però era alguna cosa. La veritat és que no havia sentit gran cosa des de feia anys. Només una vaga tristesa continuada. Anhedonia. Coneixes aquesta paraula? La incapacitat de sentir plaer. Un no-sentir. Doncs jo estava així des de feia temps. He conegut la depressió, i no és el mateix. No tenia la intensitat de la depressió. Només era una manca. Jo només existia. El menjar només servia per omplir-me. La música no era res més que un soroll pautat. Jo, senzillament, *era allà*, i prou.

Hauria de sentir alguna cosa.

Vull dir que aquesta és la forma més bàsica i essencial de l'existència, no? Sentir. I viure sense sentir, què era, doncs? Què *era*? Era com estar-te allà i prou. Com una taula en un restaurant tancat, esperant sempre més que algú ocupi el mobiliari.

—Pensi en una cosa agradable...

I, per una vegada, no va ser gaire difícil pensar en alguna cosa. I em vaig concentrar en una carta que havia rebut del bufet d'un advocat feia menys de dues hores.